

Milli maraqlara xidmət edən xarici siyasət örnəyi...

Yaponiya haqqında qısaca olaraq nələri xatırlatmaq olar? G7 üzvü olan Yaponiya, dünyada 5-ci ən böyük ianəçidir (məsələn, bu ianənin həcmi 2014-cü ildə 9,2 milyard ABŞ dolları təşkil edib). 1956-cı ildən BMT-nin üzvü olan Yaponiya müxtəlif vaxtlarda (sonuncu dəfə 2009-cu və 2010-cu illərdə olmaqla, ümumilikdə 20 il) BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü olub. Yaponiya Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü olmağa çalışan ölkələrdən biridir.

Yaponiya Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini 28 dekabr 1991-ci ildə tanıyıb. Ölkələr arasında diplomatik münasibətlər 7 sentyabr 1992-ci ildə qurulub. (Azərbaycan Respublikasının Yaponiyadakı Səfirliyi 12 oktyabr 2005-ci ildə açılıb. Yaponiyanın Azərbaycan Respublikasındakı Səfirliyi isə 21 yanvar 2000-ci ildə təsis edilib).

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2006-cı il 7-10 mart tarixində Yaponiyada rəsmi səfərdə olub. Bundan 8 il öncə isə (1998-ci il 24-28 fevral tarixlərində) Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Yaponiyaya rəsmi səfəri olub. İki ölkə arasında müxtəlif sahələri əhatə edən mühüm sənədlər imzalanıb.

1. Azərbaycan Respublikası və Yaponiya arasında Dostluq və Tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyanat (26 fevral 1998, Tokio);

2. Azərbaycan Respublikası ilə Yaponiya arasında Ticarət və İqtisadi sahədə Əməkdaşlıq haqqında Birgə Bəyanat (26 fevral 1998, Tokio);

3. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi və Yaponiya Xarici İşlər Nazirliyi arasında məsləhətləşmələr haqqında Birgə Kommünike (26 fevral 1998, Tokio);

4. Azərbaycan Respublikası və Yaponiya arasında Dostluq və Tərəfdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi haqqında Birgə Bəyanat (10 mart 2006, Tokio);

5. Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Yaponiya Hökuməti arasında Texniki Əməkdaşlıq haqqında Saziş (10 mart 2006, Tokio);

6. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi və Yaponiya Xarici İşlər Nazirliyi arasında Əməkdaşlıq haqqında Memorandum (10 mart 2006, Tokio).

Azərbaycan Prezidentinin 5 fevral 1999-cu il tarixli 67 sayılı sərəncamına əsasən, Yaponiya ilə İqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyası yaradılıb. İndiyədək Komissiyanın 8 iclası keçirilib.

Hər iki ölkənin şəhərləri arasında “Dostlaşmış şəhərlər statusu əməkdaşlıq çərçivəsi”nin qurulmasına nail olunub; İsmayilli şəhəri və Şizuoka prefekturasının İto şəhəri arasında “Dostlaşmış şəhərlər mübadiləsi” sazişi 22 noyabr 2013-cü ildə imzalanıb.

Dostluq mübadiləsinin əsas məqsədi iki ölkənin mədəniyyəti və yaşayış tərzinin öyrənilməsi, insanlar arasında

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Yaponiyanın və Yunanistanın ölkəmizə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfirlərinin etimadnaməsini qəbul edərkən söylədiyi nitqlər, gündəmin əsas müzakirə mövzuları içində, haqlı olaraq, ön plana çıxıb. Gündoğar ölkənin səfiri Cüniçi Vadani qəbul edərkən, cənab Prezident iki ölkə arasında münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini, işbirliyinin çox geniş gündəliyi olduğunu diqqətə çatdırıb, fəal siyasi dialoq olduğunu bildirib.

əlaqələrin genişləndirilməsi, o cümlədən Azərbaycan ilə Yaponiya arasında işbirliyinin dərinləşdirilməsidir.

Azərbaycanda yapon dili 3 orta ümumi təhsil məktəbində, habelə BDU və ADDU-da tədris edilir.

Azərbaycanın Yaponiyadakı səfirliyi bir sıra universitet və tədqiqat mərkəzləri ilə sıx əlaqələr qurub. Bundan əlavə Azərbaycanın ADA Universiteti Yaponiyanın bir sıra universitetləri ilə akademik mübadilə proqramları təsis edib.

Göründüyü kimi, Yaponiya ilə münasibətlər çox önəmlidir və qarşılıqlı münasibətlərin inkişaf potensialı güclüdür. Ancaq etiraf edək ki, cənab Prezidentin qəbul etdiyi iki səfirdən daha çox Yunanistan səfiri ilə söhbət, daha doğrusu, dövlət başçımızın nitqi gündəmdə ən ön plana çıxdı. Bu da, təsadüfi deyil. Yunanistan səfiri Nikolaos Piperiçkosu qəbul edən Prezident İlham Əliyev olduqca açıq, Azərbaycanın milli maraqlarına əsaslanan fikirlər səsləndirdi.

Azərbaycan Prezidenti dövlətimizin xarici siyasət məsələləri, milli maraqlarımız və Yunanistanla əlaqələr kontekstində növbəti dəfə ölkəmizin qətiyyətli mövqeyini ifadə etdi, əzm və iradə göstərdi. Bu planda, aşağıdakı məqamları özəlliklə fərqləndirməliyik:

– Yunanistan, Kipr və Ermənistanla birlikdə üçlük format yaradaraq Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərir;

– Yunanistanla Ermənistan arasında hərbi əməkdaşlıq Azərbaycanda ciddi narahatlıq doğurur;

– Azərbaycan Prezidenti Şərqi Aralıq dənizi mövzusunda Türkiyənin mövqeyini qəti şəkildə dəstəkləyir;

– Türkiyə qəti şəkildə Azərbaycanın yanında olduğu kimi, Azərbaycan da qətiyyətlə Türkiyənin yanında olduğunu göstərir və qardaş ölkənin mövqeyinə növbəti dəfə dəstəyini nümayiş etdirir.

Qardaş ölkənin müdafiəsinə yönəlmiş bu qiymətli fikirlər, özəl diqqət tələb edir.

Türkiyə Avropa Birliyi, özəlliklə, Yunanistan, Fransa və Almaniya tərəfindən, guya Şərqi Aralıq dənizində barış, rifah və sabitliyi pozmaqda “ittiham” edilir, sanksiyalarla “hədələnilir”.

Əlbəttə, belə əsassız hədələmələr, ittihamlar, özündə şantaj, təhrik yükü daşımaqdadır. AB Şərqi Aralıq dənizində barış, rifah və sabitliyi hədəfləyən prosesin bir hissəsi olmaq – töhfə vermək istəyirsə, o zaman obyektiv və dürüst olmaq zorundadır. Beynəlxalq hüquq, müqavilə və sazişlərdən irəli gələn vəzifələr şəxsi simpatiyalar, yaxınlıq-uzaqıqlıq, “tarixi hüsumət” və s. üzərində qurula bilməz. Əslində, barış, rifah, sabitlik istəyən qurum və dövlətlər, öz çağırışlarını gərginliyi artıran əsas tərəflərə – Yunanıstana (və Rum Kiprinə) etməliydilər.

Türkiyə özünün beynəlxalq hüquqla qorunan maraqlarına zərər verən heç bir addımı qəbul etmir. Bu mövqenin üzərindən AB tərəfindən bu ayın 25-dək Türkiyəyə “növbəti şans” verildiyi açıqlanıb. Məhz belə bir ortamda, Azərbaycan--Türkiyə qardaşlığı özünün növbəti təntənəsini yaşamaşı oldu!

Nəzərə alaq ki, özü ixtisasca diplomat olan, dünyanın ən nüfuzlu ali məktəblərindən birində, gənc diplomatlara 5 il dərs keçən, diplomatik qaydaları yüksək səviyyədə bilən və daim bu qaydalara riayət edən Prezident İlham Əliyev Yunanistan səfiri ilə açıq danışaraq bir daha nümayiş etdirdi ki, Azərbaycanın milli maraqları ən vacib məsələdir, burada qapalı və qaranlıq heç bir məqam ola bilməz!

Yaxşı xatırlayıyıq, Azərbaycan Prezidenti 2014-cü il aprelin 24-də Praqada dövlət və hökumət başçılarının iştirakı ilə “Şərqi tərəfdaşlığı” proqramının 5 illiyinə həsr olunan Sammitdə o vaxtki Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyanın Türkiyəyə qarşı siyasi-diplomatik hücumlarına sərt cavab vermişdi: “Ermənistan prezidenti burada fürsətdən istifadə edərək Türkiyəyə yenidən hücum edir. Bunu etmək asandır, çünki bu masa arxasında Türkiyə nümayəndələri yoxdur, ancaq mən buradayam və Türkiyə – Ermənistan sərhədinin niyə bağlı olduğunu deyə bilərəm”. Bu tarixi sözlər qardaş ölkədə bugün də dillər əzbəridir.

Bu dəfə də qardaş ölkədən reaksiya özünü çox gözlətmədi. Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Azərbaycan Prezidentinə təşəkkür etdi. O, bu barədə şəxsi “twitter” hesabında yazıb: “Çox təşəkkürlər, cənab Prezident! Cənab Azərbaycanın dəstəyindən heç şübhə etmədik. Türkiyə də tərəddüdsüz hər zaman Azərbaycanın yanında olacaq. Tək millət, iki dövlət”!

Onu da qeyd edək ki, avqustun 12-də Azərbaycan Prezidenti Rusiya Federasiyasının Prezidentinə telefonla zəng edib, Tovuz rayonu istiqamətində Ermənistanın törətdiyi sərhəd toqquşması başa çatandan sonra Rusiyadan Ermənistanla hərbi təyinatlı yüklərin daşınmasının intensiv xarakter almasının Azərbaycan ictimaiyyətində narahatlıq və ciddi suallar doğurduğunu diqqətə çatdırmışdı. Prezident İlham Əliyev Ermənistan–Azərbaycan sərhədində baş vermiş hərbi toqquşmadan dərhal sonra Rusiyadan Qazaxıstan, Türkmənistan və İran İslam Respublikasının hava məkanından istifadə edərək bu günə qədər Ermənistanla daşınan hərbi təyinatlı yüklərin həcmimin 400 tondan artıq olduğunu bildirmiş və telefon zənginin əsas məqsədinin bu məsələnin aydınlaşdırılması olduğunu vurğulamışdı.

Cənab Prezident Rusiyanın Ermənistanı silahlandırmasını Yunanistan səfirinin etimadnaməsini qəbul edərkən də xatırlatdı.

Bəli, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət dünya diplomatiya tarixinə yazılan açıq, səmimi və milli maraqlara əsaslanan siyasət örnəyidir.

Dövlətimiz zaval görməsin!

Əkbər QOŞALI,
Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin
şöbə müdiri